

רבי חיים יעקב גולדוויכט זצ"ל – ראש ישיבת "כרם ביבנה"

הגאון רבי חיים יעקב גולדוויכט זצ"ל, נולד בירושלים בשנת תרפ"ה. כבר בילדותו, כאשר למד בתלמוד תורה "עץ חיים" תחת השגחתו של הרב אריה לוי זצ"ל, התבלט בשקדנותו ובגאונותו. כאשר המשיך בלימודיו בישיבת "עץ חיים", הפך לתלמידו המובהק של זקן ראשי הישיבות, הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל. בשנות צעירותו, התקרב קירבה גדולה לרב מבריסק ובמקביל לאדמו"ר מגור הייבית ישראל וכך ינק משני המקורות, הן ההתנגדות והן החסידות.

בשנת תשי"ד, נקרא לעמוד בראש ישיבת "כרם ביבנה" שנוסדה בימים ההם. ברוב ענותנותו, לא רצה לקבל על עצמו תפקיד זה ורק לחצו של רבו - היחזון איש" - שכנעה אותו לשאת בעול וכך עמד בראש הישיבה כארבעים שנה. הישיבה יצרה דגם חדש של אברך, המקדיש זמנו לתורה ולעליה במעלותיה, תוך שימת לב לסביבה ולצורכי הציבור שמחוץ לישיבה. כך היה הרב גולדוויכט ל"אבי ישיבות ההסדר" המשלבות ספּקָא וְסִפּא, בניית המדינה והפצת מעיינות התורה חוצה.

עד יומו האחרון, הרביץ הרב גולדוויכט תורה לתלמידיו הרבים, די בכל אָתָר נְאָתָר, כשהוא מקפיד ללכת בשתי המסילות העולות בית-אל, האחת דרך העיון המעמיק בכל פרט ופרט והשנייה דרך הפלפול והחידוש.

ימים אחדים טרם פטירתו, עוד העביר שיעור לתלמידיו בירושלים, כאשר הוא מעודד להמשיך ולהתחזק בתורה.

עלה לגנוי מרומים ב-ז' באדר ראשון תשנ"ה. תנצב"ה

עפ"י אתר "כרם ביבנה"

הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל – ראש ישיבת "מרכז הרב"

בנו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק, נולד בעיירה זוימל במחוז קובנא שבליטא, ב-ט"ו בניסן תרנ"א. עלה עם משפחתו לארץ ישראל בנערותו. למד בישיבת "תורת חיים" בירושלים ומאוחר יותר עזב את הישיבה והמשיך ללמוד תורה אצל אביו.

כיהן כראש ישיבת "מרכז הרב" בירושלים, אחרי מותו של הרב חרל"פ. בהנהגתו, הפכה ישיבה זו למרכז תוסס, שמשך אליו צעירים דתיים רבים, מכל גווי הציונות הדתית.

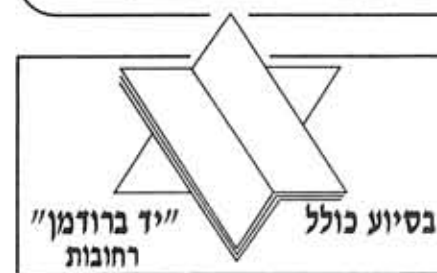
בנו של הרב קוק (שנקרא בדרך כלל "הרב צבי יהודה" או הרצ"ה), דירבן את תלמידיו למעורבות בחיי המעשה במדינה. כך "מרכז הרב" הצמיחה את מנהיגי תנועת "גוש אמונים", כשהרב צבי יהודה משמש לה מנהיג רוחני. עוד שנים לפני שנהגה רעיון "הגרעינים התורניים", שלח הרצ"ה את תלמידיו לכפרים ולעיירות הפיתוח, להרביץ שם תורה. הרב עודד גם את פעילות תנועת "אל עמי" להעלאת יהדות רוסיה, ותלמידיו היו בין פעיליה המרכזיים. ניתן לומר, שמכוחו וכוח תלמידיו נוצרו חלק ניכר של הישיבות הגבוהות הציוניות, רוב ישיבות ההסדר ואף המכינות הקדם-צבאיות. נפטר לאחר מחלה ארוכה ב-י"ד באדר תשמ"ב.

הרב צבי יהודה קוק גרס, כי עם ישראל מצוי בעיצומו של תהליך הגאולה, וראה בעליית יהודים, בהתרחבות הלאום על שטחי יש"ע וביישובם, ציון דרך חשוב בתהליך זה. הוא התנגד בחריפות לכל ויתור ונסיגה. עם זאת, ראייתו את מדינת ישראל כשלב מרכזי בגאולה וכתופעה של קידוש השם כלל עולמי, גרמה לו לנקוט בקו ממלכתי והביאה אותו להפגין כבוד רב כלפי הממשלה וראשיה, גם כאשר דעתו הייתה חלוקה עליהם.

בתי הספר "נועם הצב"י" (בנים ובנות) בעירנו רחובות, נקראים על שמו.

זכותם תגן עלינו

לקוראינו: מאמרים המופיעים ללא ציון שם הכותב, נכתבו על ידי חברי המערכת

חברי המערכת: הרב אברהם פוס, משה רוט, נפתלי יערי, יהודה מליק
 העריכה בסיוע אברכי כולל "יד ברודמן" ללימודי הוראה ודינות, בית שפירא, רחובות
 טלפון: 08-9412048
 אתרנו באינטרנט: www.pirsuma.com/siach
 הדפסה: דפוס ש.ה.ר. רחובות טל. 08-9475106

כניסת שבת
4:51

יציאת שבת
5:53

יוצא לאור לעילוי נשמת הקדושים

מיכאל יצחק מליק ואברהם פלדמן הי"ד

פרשת תרומה, ר"ח אדר א' תשע"ד שנה שלושים וחמש, גיליון מס' 19

גליון זה יוצא לאור בחסות עיריית רחובות, האגף למוסדות העירייה, המחלקה לתרבות תורנית

המשכן וחטא העגל

ידועה המחלוקת, האם הציווי על מלאכת המשכן היה לפני חטא העגל או אחריו. ננסה, ב"ה, לקשר בין הדברים.

כתוב בתחילת הפרשה: **"דַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"** (כה, ב), ומובא במדרש רבה (שמות לג, ז) על פסוק זה: **"הַקָּדָא הוּא דְקָתִיב: 'תּוֹרָה צְנָה לְנוּ מִשָּׁה' (דברים לג, ד). דַּרְשׁ רַבִּי שְׁמֵלָאִי: תְּרִי"ג מִצְוֹת נִיתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל יַד־יְדֵי מֹשֶׁה, שְׁכֵן מִנְּנֵן 'תּוֹרָה' (611). וְאִם תֹּאמַר אֵינָן אֲלֵא תְרִי"א, וְשֵׁתִים הֵיכָן הֵם? אֲלֵא, אֲמַרְי רַבִּינָן: 'אֲנֹכִי וְיֵלֵא יְהִיָּה לְךָ' - מִפִּי הַגְּבוּרָה שְׁמַעוּס, וְתְרִי"א אִמַר לְהֵם מִשָּׁה...".** שואל בעל ה"פנים מאירות": מה הקשר בין הפסוק "ויקחו לי תרומה" לדרשת חז"ל שמדברת על המצוות שנאמרו מפי משה ומפי הגבורה?

בעל ה"זכרון יצחק" מיישב על פי מה שאמרו חז"ל, שמעשה המשכן היה כדי לכפר לעם ישראל על מעשה העגל. כמו שראינו בפרשת פקודי, שעל כל פרט ופרט ועל כל מעשה שנעשה במשכן, כותבת התורה: **"כֹּאשֶׁר צִוְּהָה יְיָ אֶת מֹשֶׁה"**, משום שהמשכן בא לתקן את חטא העגל (יחטאו בנזמים, דְקָתִיב לְב, ב): **"פָּרְקוּ נְזָמֵי הַזֶּהבִי - בְּנִזְמִים נִתְרַצָּה לְהֵם, שְׁנֹאמַר (לה, כב): 'הִבִּיאוּ חַח וְנָזָם' "**. וכן מוכח מרש"י על הפסוק בשיר השירים (א, יג): **"צִרּוֹר הַמָּוֶר דּוּדִי לִי, בֵּין שְׂדֵי יַלְיָן"**, ופירש רש"י: **"דּוּדִי נִעְשָׂה לִי כְמוֹ שֵׁשׁ לוֹ צִרּוֹר הַמָּוֶר בְּחִיקוֹ וְאוֹמַר לִי - הֵא לָךְ צִרּוֹר זֶה שִׁיתֵן רִיחַ טוֹב מִן הָרֹאשׁוֹן שְׁאִיבְדְתוּ. כֵּךְ הַקִּבְי"ה נִתְרַצָּה לְיִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל וּמִצָּא לְהֵם כִּפְרָה עַל עֲוֹנוֹם, וְאוֹמַר: יִתְנַדְּבוּ לְמִשְׁכָּן, וַיִּבְאוּ זָהָב הַמִּשְׁכָּן וַיִּכְפֹּר עַל זָהָב הָעֵגֶל"**.

והקשה בספר **"משען המים"** על פרשת בראשית: מדוע היו צריכים בני ישראל כפרה על חטא העגל, הרי בגמרא (יומא פג, ב) מבואר, שאדם העובר עבירה, פעם ראשונה - מוחלים לו, ואצל ישראל הרי הייתה זו העבירה הראשונה?

ותירץ שם על פי קושיית ותירוץ ה"עיון יעקב", ששאל: מדוע גזר הקב"ה מיתה על אדם הראשון בעקבות חטאו, והרי היה זה חטאו הראשון? ותירץ, שאם הקב"ה בעצמו מצווה ולא על ידי שליח - לא נמחל עוונותו אפילו בפעם הראשונה, כמו שאמר קהלת (ח, ב): **"אֲנִי פִי מֶלֶךְ שְׁמַר"**. ומאותו טעם גם נצרכו ישראל כפרה על חטא העגל, על אף שהיה זה חטאם הראשון, כיוון שאת שתי הדיברות הראשונות: **"אֲנֹכִי וְיֵלֵא יְהִיָּה לְךָ"** - שבהן כלול איסור עבודה זרה - שמעו ישירות מפיו של הקב"ה.

מעתה יובנו בס"ד דברי המדרש הנ"ל: **"ויקחו לי תרומה"**, היינו, כדי לכפר על מעשה העגל, והיה קשה להני"ל, הרי בלאו הכי היה מקום לפטור את עם ישראל מכפרה, כיוון שהיה זה חטאם הראשון! על זה דרש רבי שְׁמֵלָאִי - **"תּוֹרָה צְנָה לְנוּ מִשָּׁה"**, כלומר, דווקא תרי"א מצוות כמנין "תורה" נצטוו מפי משה, אבל את "אנכי וי'לא יהיה לך", שעליהן עברו במעשה העגל - אותן שמעו מפי ה', ועליהם לא חל הכלל שעל עבירה ראשונה - הקב"ה מוחל.

הרב יוסף אביטן

לגיליון זה נתקבלה תרומה מאת ר' אליעזר וחיה קליין שיחיו לע"נ האב, החותן, החבר רפאל יעקב ב"ר אליעזר ז"ל, נלב"ע ג' באדר א' כמו כן נתקבלה תרומה לע"נ ר' יוסף ב"ר חיים דב קאופמן ז"ל נלב"ע ב' באדר א' תשנ"ב, נתרם ע"י המשפחה
 נתקבלה אף תרומה מאת ר' דניאל פרנקל נ"י לע"נ אמו, מרת חנה מנוחה פרנקל ע"ה בת ר' משה האזנבלק ז"ל, נלב"ע ה' באדר א' תשנ"ז
 תנצב"ה

